Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Quaestiones casuales - Cod. Aug. pap. 116

Johannes <de Friburgo>

[Reichenau], [14.-15. Jahrh.]

Registrum de vita et statu heremitarum

urn:nbn:de:bsz:31-83376

Visual Library

Incipit registrū de vita et statu heremitarū caplm

Sancta mater ecclia fouet nutrit et approbat pmū
duo genera monachorū tamquā filios sui vteri cenobitas
et heremitas Cenobitarū statū i claustraliū sedes aplica
ca approbat pcertas regulas sub quib militant obedi
entes suis supiorib et platis scdm regulas et cstitu
ciones suas et dicunt religiones pbate quia viuunt
sub regulis heremitarū statū sancta mater ecclia p
sacrā scpturā laudabilē pdicat et affirmat vitam
esse pbatā Quā laudabilis et pbata sit heremitarū
vita · patet pbtm Jeronimū in libro qui intitulatur
vitas prm quē recepit ecclia tamq exemplar vite
celestis Vt in decreto innuit · di · xv · c · Sca romana eccā
Vbi Gelasius papa inter alia sic dicit Itē vitas prm
Anthonij pauli hylarionis et omniū heremitarū q
tū vir btissim scribit Jeronim cū omni honore susci
pim Hūc librū Jero in quatuor libros distinguit
dicit n in plogo pmi libri sic Bndict deus qui
vlt omnes homines saluos fieri et ad agnicionem
veritatis venire qui iter nostrū direxit in egiptū
in quo vidi thesaurū ihu xpi in humanis absconditū
vasculis cuius vtute pietatis exercicia apud egipti
monachos habent quorū exemplis inflāmat hūana
mens horrescere scli ctagia amare quietā et tran

quilla vita Tanta eis inerat tranquillitas animi tantusque
inoleuerat eis bonitatis affectus ut merito de eis dicendum sit
in psalmo pax multa diligentibus legem tuam domine Comma
nent in heremo dispersi et separatis cellulis sed caritate
conexi Sed et illud mirum est cum semper optima queque rara
sint illis tamen utrumque pariter conuenisse ut et numero in
mensi sint et uirtutibus inconparabiles Sunt enim alii in suburbanis
banis locis alii per rura plures autem egregii viri
per heremum dispersi Et velut quidam celestis exerci
tus in procinctu positus atque in tabernaculis degens
ad obedienciam preceptorum regis semper intentus armis
orationum pugnans et scuto fidei protectus regnum sibi
celeste conquirit Sunt autem ornati moribus quieti lenes
tranquilli et caritatis vinculis velut germanitate
constricti ad emulacionem vero virtutum ingentes exer
cent agones studet enim vnusquisque clemencior altero
humilior benignior ac paciencior inueniri ut du
bitari non debeat ipsorum meritis adhuc stare mundum
Item in prologo libri secundi sic dicit Vere mundum quis du
bitet stare meritis sanctorum horum scilicet quorum in hoc vo
lumine vita prefulget qui mundo relicto heremi
secreta rimantur horum meritis sublevaris mi domine
fidelissime Item in prologo libri tercii sic dicit Fre
quenter a me flagitatis edissere vobis de peregrinacione

nostra qualiter fides xpi inoriente floreat q
pax et quies que vita scorū ~~prm~~ heremitarum
vel instituta monachorū p ut inheremo xpianis
vivere licet quantisqȝ signis et vtutibȝ inserviis
suis xpc opet. vestis adiutȝ oroibȝ explicabo Itē
inplogo lib iiij dicit sic Obstupesco et admiror pro
positū tuū circa vitā scorū prm Igit̄ tibi deside
ranti scorū prm enarrare vitā virorū ac muli
erū quos vidi dequibȝ audivi et cū qbȝ quersatus
sū tā inegipti solitudine quā inlybia et inthebaida
et banoc et qui simul dicunt̄ thebaisonite Deinde
ē in mesopotamia palestine sirie et inpartibȝ occi
dnis rome ē cāpanie inhoc opusculo monita salu
taria explicabo Sunt .n. istorū quatuor librorū
fere ducenta capla inquibȝ multa bona et mira
da exēpla et dcā narrant̄ devita et doctrina sco
rū patrū virorū ac mulierū scarū sicut fuit
sincletica et melania et alie plures scē mulieres
quarū vita et doctrina narrat̄ inexemplū xpi
fidelibȝ in eisdē libris quarū plures ē insolitudine
deo serviebant vt pȝ intuenti et legenti libs p dcos

Fuerunt autē sci pres in *Caplm secundū*
heremo dispersi quorū erat innumerabilis mul
titudo pdiversas cellas degentes Dicebatur autē

vna queque domus cella in qua fratres habitabant. Fuerunt in
pluribus locis celle innumerabiles sicut legitur in libro primo
c. xix. Venimus ad nitrie locum famosissimum in omnibus egipti
monasteriis in hoc quinquaginta non multo minus cernuntur
vicina sibi tabernacula in quibus aliqui plures simul aliqui pauci
non nulli et singulares habitant. Dicitur autem monasterium quasi
stacio monachorum vel unius aut duorum vel plurimorum et est
stacio monacharum. Post hunc vero nitrie locum. alius est locus
in deserto interiori decem fere ab hoc miliaribus distans quem
pro multitudine cellarum dispersarum in heremo illo cellia vo
cauerunt. heremus est enim vastus in quo cellule tanto inter se
spacio diuiduntur ut neque in aspectu sibi inuicem neque in vocum
auditu sint posite et alibi in pluribus partibus mundi et
diuersis locis earundem parcium ut supra positum est in prologo
lib. quarti. Fuit autem in vna quaque cella vnus gubernator
siue sacerdos fuerit siue laicus. qui apud eos dicebatur
pater vel senior vel senex seu abbas quod sonat pater. Vnde
et abbates nomen sumpserunt. Et alii secum habitantes
dicebantur discipuli qui fuerunt sibi in omnibus licitis obe
dientes tamquam superiori et sapienciori et si solus aliquis
habitabat in vna cella et ipsum nominabant alii fratres ~~pat~~
patrem ob reuerenciam spiritualis discipline. In pluribus cellis
habitantes fratres habebant vnum scilicet patrem seniorem vel
discreciorem presbiterum vel laicum cui omnes patres et fratres

incellis suis sibi subiectis obediebat qui dicebatur pater
multorum monachorum sicut legitur libro i c v Vidimus
senem nomine pitirion discipulum beati Anthonii et postea
amonem multorum monachorum patrem Et capitulo vii eiusdem
libri Vidimus et alium senem patrem nomine appollonium monachorum
circiter quingentorum patrem inheremo subquodam monte
habitancium famosissimum inthebaide finibus Item capitulo
xiii eiusdem libri Vidimus et alium senem presbiterum inregione
arsionite nomine serapionem subcuius cura plura et dispersa
monasteria et que decem milia monachorum habebant in-
Item sanctus anthonius pater et abbas fuit multorum monachorum
qui fuit laicus cuius discipuli fuerunt macharius et
amatus inmagna cella inter babiloniam et mare ru-
brum iuxta quod dicitur pisper ubi recipiebantur homines
aduenientes visitandi gratia adsanctum anthonium sicut
refert chronica presbiteri Aitric lib iii c xxiii quia
plures visitandi gratia venerunt adsanctum anthonium sicut
adalios patres sanctos adquos poterat aditus haberi con-
uenerunt homines multi vtriusque sexus viri et muli-
eres votum castitatis habentes et etiam seculares visitandi gratia propter
monita salutaria racione exempli querendi et propter edifi-
cacionem vite sancte non solum homines de gregum populo verum
et prelati sancte matris ecclesie scilicet episcopi sicut legitur inlibro
quarto c 9 desancto nathanael seniore quod quodam tempore
conuenerunt adeum simul vii episcopi visitandi gratia similiter

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK Baden-Württemberg

et alios scos pres quenerunt epi sacerdotes pncipes tribuni et multi de pplo qui sicut inuitas prm [?] in pluribus locis scptum inuenitur Fuit n innumerabilis multitudo scorum patrum heremitarum sub se plures disciplos qui viguerunt seu floruerunt in magna obediencia sua deuocione sicut patet intuenti libros de vita scorum prm quos scribit Ieronimus Similiter et compilacione iohis Ierosolimite qui distinxit tres libros de vita scorum prm plus quam trecenta capla continentes Item in dialogo seueri epi de vita sci martini epi turonensis lib. ii. postumianus refert de vita scorum prm multa et miranda qui liber continet ad xx capla que recitat postumianus seuero et gallo disciplis sci martini quomodo ipse diuersas ptes mundi romanas affricanas simul et egipcianas secundum diuersas sui prouincias et palestinam et siriam adiit ad ternium visitando scos pres Idemque postumianus c. xviii sic ait Ego vero quo aduiuam semper sapiam egipti monachos predicabo laudabo anachoritas mirabor heremitas Similiter et alios libros in toto orbe de singularibus viris scis conceptos in diuersis mundi climatibus Item scs thomas de aquino doctor de vita ~~[illegible]~~ solitaria in sua summa sic commemorat Utrum pfectior sit religio in societate viuencium vel agencium solitariam vitam . xx ii. scda . q. 188 . Quod vita socialis necessaria

est ad exercicium pfeconis · quia mutuo se instruunt
verbo et exemplo et correccoe se gfortant et iuuant
Vita autem solitaria gpetit iam pfcis qui aliorum re-
gimine no indigent et inpfcis est valde piculosa
nisi pdei gram supleat sicut patet in bto anthonio
et bndicto Itm Augustis in libro de opibs monacho-
rum dicit illos esse sciores qui agspectum hominum sepa-
ti nulli pbent adse accessum quantum impiis est vinc-
tes in magna intencoe oronum Itm scs Ges iiiito
libro dyalogorum solerter narrat de exemplis sco-
rum prim et cum magna deuocione quam habuit ad vi-
tam solitariam et multi katholici et egregij sco ecce
doctores collaudant in suis sciptis statum et vitam hemitarum
Sanctus paulus pmus heremita vt capitulum iij
testatur ieronimus qui vitam eius gscpsit feruente per-
secucione xpianorum sub valeriano impatore qui
regnauit anno dni · cc lvij · heremum vastissimum
adiit Cs. et in chronica martini legitur Ide eni
scs paulus pmus heremita dr · eo q ipe pmo vitam
et statum heremitarum incepit · a quo et sedes aplica
fres in heremo degentes fres sci pauli pmi
heremite solet appellare vt infra patebit · C. a.
huius tractatus Cm iii status heremitarum a tepe sci
pauli pmi heremite et tepe sci anthonij et sci

Jeronimi mag⁹ fuit in toto abolit⁹ usq adhuc quin sep
inuenirent in heremo viri discreti et boni ⁊ si nō
vbiq tn̄ alicubi sunt et nūc in diuersis mundi
ptib⁹ in ytaliā circa romā· in capania· in sicilia in
vngariā in gallia in germania supiori ⁊ inferiori
inueniunt discreti et boni viri laudabilē et pbatā
vitā ducentes in heremo Alicubi in cellis duo simul
alicubi plures alicubi aliquis singularis· gerentes
habitū et vestē scdm ↄsuetudinē terrarū vbi ha-
bitant de panno simplici grisco p maxime autē cap-
pas rotundas aut scapularia· s. cucullas paruu-
las cū mantellis Legit enī in uitas prm libro
iij c°. xi· Sunt enī quidā in egipciorū monachis
rū habitu nō tm̄ ad curā corpis quātū ad morū
formulā ↄgruencia Cucullis nāq paruis· i sca-
pularib⁹ diebus ac noctib⁹ indesinenter vtūtur
s. vt innocenciā et simplicitatē iugiter custodire
⁊ inimitacōe uelaminis ↄmoneant post hoc
angusto pallio tam amict⁹ humiliter quā viliter
pcij colla pariter ac humeros tegunt Et sic de aliis vesti-
mentis solitariis seu heremitis ↄpetentib⁹ Aliqui ⁊ pnūc
sunt fr̄es laborantes manib⁹ Aliqui viuentes scdm ewan-
gelicā paupertatē renunciantes ppriis nichil mercede

terrene conquerentes Sed primum regnum dei querentes hec
omnia adicientur ipsis diuine prudencie se committentes
et saluator pascit eos per simplicem et tenuem elemosinam Sa-
cerdotes et laici quorum aliqui habent accessus hominum sicut
et antiquitus sancti patres habuerunt Ut patuit supra c. 20. huius
tractatus Alii in pluribus alii in paucis secundum vitam et famam eorum
habentes inter se obedienciam simplicem sicut antiqui patres habuisse
leguntur Unaqueque cella suum gubernatorem siue patrem sub-
cuius nutu disponitur domus vel cella Et si inter plures
viros discretos inuenerint unum deuociorem vel discre-
ciorem a pluribus cellis habent recursum ad eum propter monita
salutaria huius vite scilicet solitarie cui et obediunt in om-
nibus licitis et bonis saluis omnibus que ad formam sancte
matris ecclesie pertinent Cum igitur sint diuersi in diuersis
cellis sacerdotes cum scitu et consensu suorum episcoporum heremum
inhabitant layci sint sacerdotibus in cellis habitantes
requirunt suos parochiales sacerdotes in licitis festiuita-
tibus confitendo ipsis peccata sua et recipiendo sacram communionem
ab ipsis et sic ~~ipsis~~ obedientes omnibus preceptis et monitis
sancte matris ecclesie tanquam veri katholici seruantes ieiunia
canonica et ecclesie festa domini et beate virginis marie et festa
sanctorum cum populari celebracione indicta confitentes peccata
sua suo proprio sacerdoti recipientes sacram communionem
ab eodem sacerdote in festiuitatibus licitis profitentes fir-

miter et tenentes omnes articulos sacre fidei katholice
et omnia quecunque docet tenet et approbat sancta mater
ecclesia secundum ortodoxam fidem et in hiis omnibus firmiter per-
severantes et si quid in hiis displicere posset que ad ~~er~~ or-
thodoxam pertinet parati existentes ad emendam secundum formam
sancte matris ecclesie tanquam filii obediencie. Per premissa excusantur
fratres in heremo degentes si quis sacerdotum vel laycorum cuius-
cunque condicionis existens vellet eos indebite vexare et
artare adeo que vite et statui eorum scilicet heremitarum non
convenirent vel sue fame non competerent. Illa enim obediencia
inter fratres nunc in heremo degentes observata non est
noua adinuencio seu ficcio. sicut nec eorum vita sed
est hereditario iure res antiqua a sanctis patribus prioribus
tamquam speculum sanctitatis eorum suis successoribus et filiis
karissimis relicta et a discretis et bonis viris usque in presens
tempus in heremo degentibus sine scrupulo cum scitu et
acceptacione sancte matris ecclesie deuotissime habita et
diligenter observata. Postquam artantur fratres sicut antiquitus
fugere mundum cauere abilliciis raro egredi de he-
remo in scelin sedere in cellis vacare deo tempus utiliter
consumere vestigia sanctorum patrum pro suo modulo imitari Et
si non ita perfecte sicut antiquis temporibus fecerunt fratres tamen
pro facultatis sue potencia facere quod possunt. Et vix
aliquis status observancie spiritualis pro nunc in tanto rigore

observari bn poterit sicut antiquitus observabatur quia natura
humana dedie indie decrescit inviribus et declinat ad de
fectum Vita enim scorum ~~imitatur~~ proponitur hoc inexemplum lez
non quod inomnem modum semper ita observari poterit sicut ipsi
fecerunt sufficit enim unicuique quod exemplis scorum imitatus
seu edificatus diligenter et cum toto mentis sue affectu
faciat suum posse Unde ambro. insermone de sancta
agnete virgine Ideo omnium scorum plurimis traduntur
exempla ut unusquisque pro qualitate sexus et pro etate
annorum modum sui propositi teneat Capitulum quartum

At ne toxicata delectacione humana inveciantur fres
in heremo degentes magno conatu antiqui sci pres
adhoc nitebantur non egredi faciliter de suis cellis he
remitoriis adseculum. quia egredientibus sepe fribus de
suis cellis multa imminent picula Dixit enim scs
anthonius sicut pisces insicco moriuntur ita monachi
tardantes extra cellam piclitantur Aut si cum hoibus
secularibus extra cellam inmorantur aquietis sue proposito
resolvuntur quia verus heremicula dici non bn poterit
qui sepius decella egreditur adsclm nisi cum necia seu racio
hoc urgente habebant enim sci pres antiqui plures sacer
dotes inter se heremum colentes seu inhabitantes sicut
legitur invitis prum scilicet scm macharium ysydorum sera
pionem et alios plures adquos fres layci tunc tempis

in aliis cellis habitantes in festiuitatibus aliquibus vel
diebus dominicis per sacram communionem communicauerunt Aliqui raro
communicabant alii sepius secundum quod ipsis inspiratum fuerat
a deo Ex quo fratres nunc pro isto tempore sunt dispersi
a remotis ab inuicem cellis nec habent inter se sacer
dotes sicut antiquitus talis nunc consuetudo inoleuit quam
acceptat sancta mater ecclesia quod fratres laici requirunt
suos sacerdotes parrochiales in licitis festiuitatibus
alii in pluribus alii in paucis prout dominus ipsis inspira
uit per sacram communionem corporis christi Nec licitum est he
remitis omni die vel satis sepe egredi de suis cellis ad ecclesias
alias non possunt dici vere heremite Si non cottidie vel in omnibus
diebus dominicis et festiuis exirent fratres visitare ecclesias nulla
alia causa cogente necessitate in quo tunc differentes essent fratres
a gentibus populo seculari qui in aliquibus locis vix diebus dominicis
et festiuis visitant suas ecclesias occupati suis laboribus
et curis secularibus Si non fratres exirent sepius de heremo sine
causa racionabili seu necessaria hoc esset contra bonum solitudinis
Dixit aliquando vox diuina ad sanctum Arsenium Si vis saluari
fuge homines et sede in cella et quiesce Non enim
bonum solitudinis debet in scandalum trahi ab hominibus
secularibus quia nichil magis edificat homines veritatem
sapientes except[?] heremitarum sicut continuo manere
in heremo fratres et raro exire dum in constat professionem

sacerdoti parrochiali q sint fideles in xpo fres admini
semel in anno in festo pasce si nõ plurics Jn hoc eni
multu merent apud deu sacerdotes audiendo confessio
nes fratru heremitaru et porrigendo ipis sacram
comione corpis xpi cu requisiti abeis fuerint · q
cottidie orant psius confessoribus et procurus eccē salute
tanq veri athlete dei Domini eni xpo reputat sibi fore
fcm qcq boni vel mali suis seruis impensu fuerit bonu
remunerando malu puniendo Sicut ipe dicit mew° ca
29 Quamdiu fecistis uni de hijs fribus meis minimis michi
fecistis Non n obligant fres in heremo ob amore xpi
degentes nec licitu est eis nec a sacerdotibus parrochi
alibus ad hoc artari debent nec possunt denire cottidie
vel omnibus diebus dnicis et festiuis visitare suas eccās
prochiales seu alias quascuq ppter diuinu officiu
audiendu Quod quide officiu bonu et scm et fres
in heremo in suis cellis deo vacantes illud crede ama
re et toto mentis sue affcu cu omni reuerencia et
deuocione tanqua solaciu et fundamentu scē matris
eccē amplecti debent Sed ppter conuentus hominu
qui ut frequenter fiunt in ecclesiis sicut decet pplm
xpianu et ppter picula eundo et recedendo ex diuersis
suggestionibus diabolicis fribus obuiancia nõ licet fribus

nec bn̄ expedit de suis cellis heremitoriis sepius egre-
di et hoīb9 frequenter immisceri Dixit enī abbas
nilus in collacionib9 scorū prm̄ lib° 2° Qui miscetur
multitudini crebra suscipit wlnera Caplm vm

Sancti enī pr̄es antiqui ob hoc decreuerūt fugere
hoīes qz vt dicunt nō licet videē q̄ nō licet ↄcupiscē
qz egressus diurn9 seu ↄtinuus heremitis multū ē
piculosus s. visu auditu verbo cogitacoīb9 et multis
aliis vanitatib9 quib9 inimicus veritatis diabolus
occasione ↄuersacionis apud homines seruū xp̄i
sepi9 wlneratū dicē poterit deuictū sicut p multa
exempla in vitas prm̄ scpta poterit pbari p ut
patet intuenti et legenti in eisdē lib̄s Nā ī scā
pfessione seu voto vite heremitarū nō pseuerat
laudabiliter frē ille qui de facili et crebrius egre-
ditur ad sclm de heremo tamquā de suo sepulchro ñ
p ↄmuione sacra corpis xp̄i heitis festiuitatibus
vel visitando alios frēs in heremo deuotos rōne
exempli querendi seu edificacoīs vel pcurando
corpis neccīa vel alia cā rōnabili vrgente sicut ē
ista inuenitur in vitas prm̄ dū m° frēs pse sciant vel
ex reuelacione hominū katholicorū festa abcccā in-
dicta et ieiunia ecce qn̄ scilicet debeāt ieiunare

p peceptu ecce vel p ↄsuetudinē parrochialis ecce
⁊ ī celebrare festa scorū abopibꝫ vacando Sepe n
diabolus subspē virtutis alicuiꝫ suggerit fr̄ibꝫ vt
egrediant̄ deheremo vt postea decipiat sinō re
sisterent fr̄es Legit̄ n descō machario ī vitas prm
Jeronimi libro ge. c. 18 Quod quodā tēpe īfestatꝫ
fuerit scs̄ machariꝫ adiabolo q pp̄ter edificacione
hominū exire deberet qui cadens interrā sternēdo
pedes adlimen ianue dixit trahite demones ⁊ hīte
ego cū pedibꝫ meis nō vado ⁊ si potestis me abducite
tūc ↄfusi demones affugerūt et cessauit temptacio
Jtē ineodē libro c 20 legit̄ q scs̄ phafnuciꝫ disciplus
scī machariꝫ dixit alā machario q̄ faciam abbas
quia cogitaciones et accidie tribulant me dicētes
q nichil hic agis egredere desolitudine vt hoīes
edifices exemplo bono Rn̄dit ei scs̄ macharius fili
sic rn̄de eis hoc saltē facio q pp̄ter xpm hic sedeo
et parietes istius celle custodio Jtē incpilacione scī
iohīs Jerosolimitani lib 2o c. vii legit̄ Quidā fr̄ re
quisiuit senē dicens Quid facio pr̄ Quoniā nulla
opa monachi facio sed in negligenciis ↄstitutus come
do bibo et dormio et dehora inhorā transgredior
et decogitacione incogitacionē et pp̄terea ↄtristor

et deficio Cui senex dixit tu in cella tua sede et quod potes fac sine perturbacione animi et confide in deum quia qui sedet in cella sua propter deum invenitur in loco ubi beatus Anthonius inventus est Item in eodem libro capitulo 10 Frater quidam requisivit abbatem Achyllam dicens Cur sedens in cella mea pacior accidiam Cui senex ait Quia nec dum vidisti requiem filii quam speramus nec tormenta que timemus Si enim ea diligenter inspiceres et si vermibus plena esset cella tua usque ad collum tu tamen in ipsis iaceres permanens sine accidia Bernhardus ad fratres de monte dei Celle siquidem et celi habitacio cognate sunt quia sicut celum ac cella invicem videntur habere aliquam cognacionem nominis sic et pietatis Accelando enim celum et cella nomen videtur habere et quod celatur in celis hic est in cellis Quid id nam ipso vacare deo frui deo Quod cum sub ordine et sub pietate fideliter celebratur in cellis audeo dicere sancti angeli dei cellas habent pro celis et eque delectantur in cellis ac si in celis Filium autem gratie fructum ventris sui cella fovet nutrit amplectitur et ad plenitudinem perfeccionis perducit et colloquio dei dignum efficit Alienum vero et qui non est dignus nec filius gratie cicius ase proicit quasi abortivum evomit tamquam inutile ac noxium cibum nec diu tale pati potest in visceribus officia pietatis Venitque pes superbie et asportat eum manus peccatoris et movet eum et expulsus non potest stare sed

fugit miser nudus et tremebundus sicut cayn a facie dni expositus viciis et demonibus ut qui prior invenerit cum morte anime occidat vel si aliquam diu duraverit in ea non virtutis constancia sed pertinaci miseria sicut est ei cella quasi carcer aut sicut viventi sepultura pestilenti autem flagellato sapiens autem sapiencior erit Nulli enim diu in eodem statu esse conceditur Servo autem dei semper proficiendum est aut deficiendum sursum mittitur aut ad inferiora mergitur Quod incipis tempore perfectum si iam imperfectum es et hoc ipsum iam perfectum age Si iam aliquid perfeccionis attigisti temetipsum intelligo quere tire et dic cum apostolo Non quod iam apprehenderim aut perfectus sim sequar aut si forte apprehendam in quo apprehensus sum Unum autem est necessarium que quidem retro sunt oblitus ad ea que sunt anteriora me extendens ad destinacionem persequor pravium superne vocacionis in xpo ihu

Capitulum sextum

Fuit autem apud antiquos sanctos patres differencia inter anachoritas et heremitas heremite habitabant in cellis ut supra positum est quorum numerus infinitus antiquus fuit ante quam regule monachorum seu religiones esse ceperunt Sed et nunc in isto tempore plures sunt heremite in diversis locis terre ut supra patuit Dicitur autem heremita quasi in heremo ducens vitam Anachorite autem fuerunt sicut de eis scribit Jeronimus in vitas patrum li. iij. c. 6. habitant plerique in heremo sine ullis tabernaculis quos anachoritas vocant vivunt herbarum radicibus in loco nullo certo consistunt ne ab hominibus visitentur Aliqui eorum in uno loco ut in antris vel speluncis manserunt quorum primus

fuit scs paulus pmus heremita postea sanctus
onofrius et alii pauci qz intertantā multitudinē
heremitarū pauci inueniebant anachorite qz fuit
vita sup humanā naturā excellens ita vt inter
decem milia heremitarū habitanciū incellis vix
centū anachorite sin cellis habitantes tūc tepis
cū adhuc humana natura forcior et validior
fuit quā nūc sit Vnde nūc pnto tempe indi
uersis mundi climatibz plures inueniunt here
mite habitantes incellis et nichil iam audit
de anachoritis sine cellis habitantibz Dicit aute
anachorita quasi reclusus achoro .i. aturba ho
minū ducēs vitā Sumit tū quāqz vnū p reliquo
Omnis eni anachorita dicit e heremita qz in
heremo ducens vitā Ideo eni scs paulus pmus here
mita licet fuerit anachorita inspeluncis habitans tū
inchathologo scōrū scbit Sanctus paulus pmus here
mita qz ipe inter omnes antiquos scōs pres ~~primus~~
pmꝰ heremū inhabitauit Accipit tū distinccionē
anachorita et heremita vt sup sc̄ptū est Sunt eteni
quidā oblatrantes rabie vesana scitate huiꝰ vite .s.
heremitarū seu solitariorū nō modicū detrahentes
inmalū sibimetipis deputeo sacre sc̄pture modicū
haurientes nescientes qd dicant cū situlā vacuā
raro intingentes et vacuā extrahentes inventū
verba pferunt qz legunt inbreuiariis seu leccio
nariis suis dealiquibz anachoritis et descō paulo
pmo heremita et descō onofrio Iam inquiunt
nō inueniunt heremite Non eni volunt scire

differenciā anachoritarū et heremitarū sup̄ posita
Derogant iam fratribꝫ katholicis in heremo ab amore
xpī degentibꝫ in detrimentū sue fame Cū tn̄ ē legant in
suis et eisdē breuiariis seu leccionariis de scō antho
nio et de scō machario et de scō arsenio qui fuerūt here
mite habitantes in cellis habentes discipulos sicut legitur
de eis in vitas patrum Nō enī abhorreant fratres in xpō
fideles in heremo degentes cōtradiccōnē linguarū Dicē
enī scūs Jeronimꝰ Gratias ago deo meo quod dignus ha
bitu sū quē odit mundus Maleficū me garriunt
sed scio ad regnū celorū peruenire per infamiam et bo
nā famā Ideo vtinā obdiū mei amore nomē atqꝫ
iusticiā vniuersa me infidelium persequatur turba Vtinā
in obprobriū meū solidus insurgat hic mundus tm̄
vt merear a xpō laudari et sue pollicitacōnis mer
cedē sperare Grata namqꝫ temptacio est et deside
randa cuiꝰ premiū a xpō speratur in celo nec ma
ledictio grauis est que diuina laude mutatur
Jtē bn̄s adfrēs de monte dei Contra oblocuciones
dicentes nouitatē hanc esse dicit sic Nouitatē
ergo dico propter linguas nequam aquarū contra
diccōē abscondat nos deus in abscondito faciei
sue a cōturbacōē hoīm impiorū Qui cū mani
festū lumen veritatis obnubilare nō queant
de solo nouitatis nomine cauillantur Veteres ipi
et inueterati mente nescientes noua meditari
vtres veteres nō capientes vinū nouū quod si eis
infunderetur rumpentur Sed hec nouitas nō est nouella

nouitas Res enim antiqua religionis perfecte fundate pieta-
tis in xpo antiqua hereditas ecclesie dei a tempore prophetarum mon-
strata tamquam noue gratie sole exorto in iohanne baptista
instaurata et innouata ab ipso domino familiarissime
celebrata ab eius discipulis ipso presente concupita Cuius
transfiguracionis gloriam cum vidissent qui cum eo in monte
sancto solitario erant continuo petrus concupiuit dicens
Domine bonum est nos hic esse Si vis faciamus hic tria
tabernacula tibi vnum moysi vnum et helye vnum
Ubi petrus concupiuit vitam heremitarum in cellis ha-
bitancium quia tabernacula fieri voluit et non anacho-
ritarum qui sub tabernaculis habitant in heremo
Item Bernardus in eodem libro Post passionem vero domini
calente adhuc in cordibus fidelium effusionis sangui-
nis recenti memoria solitariam hanc vitam
preferentibus paupertatem spiritus sectantibus in spiritualibus ex-
erciciis et contemplacione dei pinguescere alterum in altero
certantibus deserta repleta sunt ex quibus legimus
paulum anthonium arsenium macharium et alios quam
plures in sancta conuersacione existentes Sileant ergo
qui in tenebris de luce iudicantes vos o fratres
arguunt nouitatis ex habundancia male voluntatis
ipsi pocius arguendi vetustatis et vanitatis Sed
et laudatores et detractores semper estis habituri
fratres sicut dominus Laudatores preterite et quod bonum in
nobis amant hoc in eis amate Detractores dis-
simulate et pro eis orate Capitulum septimum

Sanctus petrus celestinus fuit heremita disci
pulos aliquos habens secum qui postea fuit electus in
summum pontificem romanum Cui successit bonifacius
octauus qui fecit et confirmauit sextum librum decre
talium sub anno domini mo cc xc viij in quo laudabilem
fecit mencionem de heremitis in quadam decretali
titulo de excessibus prelatorum c. i. vbi sic dicit
Cum ex eo quod predicatores et minores et alii mendi
cantes in ciuitatibus villis castris aut locis aliis
ad habitandum domos loca de nouo suscipiunt seu
olim suscepta dimittunt se ibidem ad alia transfe
rentes diuersa scandala proueniant et frequentes
clamores ad sedem apostolicam referantur Nos super hoc
prouidere volentes hoc perpetuo prohibemus edicto ne
deinceps aliquis vel aliqui de predictis quibuscumque
priuilegiis muniti existant que ipsis quo ad tenorem
presentis constitucionis nullatenus volumus suffragari in
aliqua ciuitate castro vel villa seu loco quocumque
ad habitandum domos vel loca quecumque de nouo recipere
seu hactenus recepta mutare vel ea vendicionis
permutacionis donacionis aut omnis alienacionis
tytulo quocumque in alios transferre presumant
absque apostolice sedis licencia speciali plenam et expressam
faciente de prohibicione huiusmodi mencionem Si secus
egerint decernentes irritum per hec tamen eis qui
duxerint vitam heremiticam seu solitariam eligendam
de minorum suorum licencia quin cellas mansiones
seu habitacula in heremis siue in locis vbi non sit
hominum habitacio de propinquo possint acquirere

aut mutare nō intelligim⁹ interdem Ubi ꝯmemorat
aplicus de heremitis in cellis habitantib⁹ Jus enī cano
nicū expresse approbat statū heremitarū in iam
scripta decretali Cū ex eo Jtē dns Johes pp xxij lau
dabiliter ꝯmendat statū heremitarū sic dicens Ad
perpetuā rei memoriā pfce ꝯtemplacōis studiū in
nocentis vite meritū et exerciciū laudabiliū accio
nū in fide flagrancia deuocionis existencia et habū
dancia caritatis Deus omp̄s caput ecclie sce sue co
lit et in cultu sui benignissimi nois summus celebretur
et deuote scōrū memoria renouat perpendit ippe
diuina gra huius quo supne maiestatis excellencie
puris et deuotis affectib⁹ obsecunt peorū laborib⁹
centuplū et ipis eterne vite gaudiū tribuit pro
mercede Hic igit in sponsa xpi ecclia militante
fideles dni virtutū aromatibus redolentes a romano
pontifice et successore bti petri et ihu xpi vicario
in bonis fouent opib⁹ Jdilla fauorabiliter pmouet
gsp fauorib⁹ tractant et optune tutele munimine
roborant vt in pacis plenitudie quiescentes liberis
et quietis mentib⁹ pensū soluunt altissimo dno debite
seruitutis ⁊ infra Hanc ad nr̄e aplatus auditum
relacio fide digna pduxit Quod dilecti filii fres
sci pauli pme heremite in vngaria et in aliis parti
bus ꝯstituti paupertate vite bonorumq; opū acciones
adeo se reddūt in cospcu dei et hominū graciosos q
eorū exemplo plurimi ad pietatis opa inducuntur

et vt eo libencius dei fratres diuinis beneplacitis se coaptent
seque diligencius exerceant in bonis operibus sanctitatis quo se
inuenisse gaudebunt nos et deum sedem sibi graciosos pro-
pios et benignos Item constituciones quas idem dominus fecit
Iohannes papa xxii contra beginas et alios de vita probata non existen-
tes seu de ordine non probato ad statum heremitarum in
nullo se extendunt et quia heremite fuerunt in fauore
et gracia sui et suorum predecessorum summorum pontificum
sicut et nunc et semper ab inicio eiusdem status fuerunt et
adhuc sunt in fauore et gracia sedis apostolice sicut patet
per predicta Item dominus engelhardus presbiter doctor decretorum
et dominus executor legum prouisor perpetue papalium constitu-
cionum in scriptis declarauit predictas constituciones ad sta-
tum hermitarum in nullo se extendere inter cetera sic
dicens Ex vigore constitucionum predictarum heremitas in nullo
volumus grauari cum predicte constituciones ad heremitas qui
fuit primus ordo in ecclesia dei aliquo modo se non extendant
Item dominus ebrudiuensis qui postmodum fuit cardinalis
episcopus hostiensis qui papam consecrat et pallio vtitur in
sua summa que dicitur copiosa vel communiter summa domini
hostiensis Expresse loquitur de heremitis li. iii. ℞.
rella xxvi de testamentis § v. Cuius possit vtrum
heremite possint testari et ℞ q. Quod si non renun-
ciauerunt propriis nec se alicui ecclesie tradiderunt
vitam mutando possunt testari xix di. q. iii. Ergo
paulus Si autem renunciauerunt propriis vel se alicui
ecclesie tradiderunt non possunt testari nisi de consensu
eorum quibus se tradiderunt ne contrario sensu Si enim
aliqui imperfecti vel mali inueniuntur in hoc statu here-
mitarum hoc bonis non debet imputari quia bonos

collaudat vita malorum opposita iuxta se posita magis elucescunt Ab inicio enim mundi semper fuerunt boni et mali veluti cayn et abel dauid et saul petrus et iudas Dicit enim apostolus iohannes in canonica sua A nobis exi erunt quidam sed non erant ex nobis Item in consorcio sancto rum fuerunt mali propter quos sancti non fuerunt deterio res vita bonorum non est contempnenda propter malos Item de bono solitudinis hugo cardinalis predicator in con cordanciis biblie adducit plures auctoritates textu ales Ecce elongaui fugiens et mansi in solitudine psalmus liiij Similis factus sum pellicano solitudinis Glosa in pellicano significatur pauper in heremo vt dicit nicolaus de lira gorra super psalmum c in sua Glosa Sedebit solitarius et tacebit quia leuauit se super se ponet in puluere os suum si forte sit spes dabit percucienti se maxillam saturabitur obprobriis quia non repelles in sempiternum dominus treno iij Adducam eam in solitudine et ibi loquar ad cor eius Osee ij Erat cum bestiis in deserto et angeli ministrabant ei scilicet christo Marci i Item abiit ihesus in desertum locum ibique orabat Marci j Dicit enim basilius Solitaria vita celestis doctrine est scola diuinarum arcium magistra illic deus totum est quod discitur illic totum est quod sufficit via qua tenditur atque per quam ad summe veritatis augmentacionem peruenitur Vnde Augustinus in glosa super psalmum dicit Dum venero ad fontem vite dico hic in bonum est deest nichil hic omnes amo hic neminem timeo Ad statum huius perfecte contemplacionis nos per ducat qui sine fine viuit et regnat deus per omnia se cula seculorum Amen Amen Amen